

Vaderbetrokkenheid

schiet te kort in zorg,

opvang en onderwijs

De actieve rol van vaders in de zorg- en opvoedtaken neemt gestaag toe. Dat is wennen, want nog lang niet altijd worden zij gezien en gehoord. Dit begint al tijdens de zwangerschap en gaat door bij de kraamzorg en het consultatiebureau.

Ook in de kinderopvang en het onderwijs ziet men nog lang niet altijd de vader als volwaardige gesprekspartner.

Karin Hoogeveen

Vaders zijn om meerdere redenen belangrijk voor hun kinderen. Allereerst varen kinderen er wel bij als beide ouders zorgtaken op zich nemen. Betrokken vaderschap heeft een positief effect op de cognitieve ontwikkeling van jonge kinderen, zo blijkt uit verschillende onderzoeken die in het buitenland zijn uitgevoerd.¹ Ook de emotionele en sociale ontwikkeling van kinderen is erbij gebaat dat vaders zorgen.² Zodra vaders zich meer met hun kinderen bemoeien, heeft dat positieve effecten.³

Vergeeten

Ondanks het belang van de vaderrol, beschouwen instanties nog steeds vaak moeders als eerstverantwoordelijke voor de verzorging en opvoeding van jonge kinderen. Mannelijke opvoeders worden nogal eens vergeten in de communicatie. Dat gaat meestal niet bewust, maar gevolg is

wel dat veel vaders zich niet gelijkwaardig behandeld voelen.

Wat vinden de mannen?

Sardes voerde een beknopt inventariserend onderzoek uit in het kader van het project 'Zorgend Ouderschap' (zie kader). Ruim honderd mannen, vooral hoogopgeleid, beantwoordden vragen over hun ervaringen met de verloskundige, kraamzorg, consultatiebureau, kinderopvang en onderwijs. Wat bleek? 95% vindt het belangrijk dat organisaties hun best doen om mannen en vrouwen in gelijke mate te betrekken. Zij ervaren echter lang niet altijd dat dat ook gebeurt. Zo vindt een kwart van de mannen dat er voor hen niet voldoende informatie was tijdens de zwangerschap. En merkte slechts de helft dat de verloskundige de betrokkenheid van mannen belangrijk vond.

Ook bij de kraamzorg kan nog wel wat verbeteren: 35 procent van de mannen vindt dat de kraamverzorgende vooral met zijn partner praatte en veel minder met hen. Meer dan een vijfde van de mannen vindt dat de professional op het consultatiebureau hen niet volledig betrok bij de gesprekken, adviezen en vaccinaties. Ongeveer 40 procent van de mannen gaf aan het niet te merken dat de kinderopvang en het onderwijs vaderbetrokkenheid belangrijk vinden. In het algemeen geldt dat er weinig rekening met werktijden wordt gehouden bij het plannen van afspraken en activiteiten, zo gaven de mannen aan.

Rol professional

Beelden over mannelijkheid en vrouwelijkheid zijn diepgeworteld in het Nederlandse denken. Zij sturen, vaak onbewust, ons gedrag aan. Dat geldt uiteraard ook voor het handelen van

professionals in de zorg, opvoeding en onderwijs. Een eerste stap is daarom het op gang brengen van bewustwording bij organisaties die met jonge kinderen werken. Is er in communicatie-uitingen voldoende aandacht voor vaders? Zijn medewerkers van organisaties, zoals kinderdagverblijven en consultatiebureaus, uitnodigend

genoeg en vragen ze nadrukkelijk of ook de (aanstaande) vader aanwezig is bij gesprekken of activiteiten? Richten de professionals zich tijdens gesprekken in gelijke mate tot moeders en vaders? Stralen ze uit dat beide ouders even belangrijk zijn?

Tips en voorbeelden

In een handreiking gemaakt naar aanleiding van het project Zorgend Ouderschap, is een groot aantal tips en voorbeelden verzameld. Waaronder:

- Vraag ouders (en dus ook vaders) elk apart hoe zij willen dat er met hen gecommuniceerd wordt.
- Nodig bij een eerste contact zowel vader als moeder uit; dan is de toon gezet en voelen beide ouders zich gezien en gehoord
- Spreek vaders op hun eigen rol aan als het bijvoorbeeld om adviezen gaat: 'Wat kun en wil jij doen?'
- Stap op ouders, dus ook vaders af als ze hun kind komen ophalen. Wacht niet totdat zij jou aanspreken, maar neem zelf het initiatief.
- Ga met vaders met verschillende achtergronden in gesprek over hun wensen en behoeften wat betreft opvoeding en omgang met hun kind
- Bekijk de mogelijkheid en wenselijkheid voor aparte informatie voor

vaders: op de website, in een brochure of tijdens een mannenbijeenkomst.

De handreiking is te downloaden op tinyurl.com/y8243h8p.

Platform Zorgend Ouderschap

Om de rol van alle opvoeders te versterken, is in het kader van het project het Platform Zorgend Ouderschap opgericht. Hieraan nemen vertegenwoordigers van branche- en belangenorganisaties uit de sectoren zorg, kinderopvang, onderwijs en ouders deel. Sardes zal de platformleden ook de komende tijd op de hoogte houden van relevante ontwikkelingen en hun input vragen bij het ontwikkelen van producten.

Conclusie

Mannen willen serieus genomen worden als opvoeder en verzorger en niet op de tweede plaats komen na de moeder. Zij ervaren lang niet altijd dat professionals in de sectoren zorg, kinderopvang en onderwijs vaderbetrokkenheid belangrijk vinden. Organisaties zouden zich daarom meer in kunnen spannen om moeders en vaders in gelijke mate te betrekken. Bijvoorbeeld door ook mannen informatie te geven, beide partners te betrekken bij gesprekken, in woord en beeld te laten zien dat ook mannen opvoeders zijn en soms door aparte activiteiten voor mannen te organiseren. •

De drie referenties bij dit artikel zijn op te vragen via vroeg@dgcommunicatie.nl.

Zorgend Ouderschap

Sardes heeft in 2017 aan een grootschalig project 'Zorgend Ouderschap' gewerkt ten behoeve van het versterken van de rol van alle opvoeders die in het dagelijks leven bij jonge kinderen zijn betrokken. Dit gebeurde, samen met organisaties die met ouders van jonge kinderen te maken hebben. Het project richtte zich op reguliere organisaties die met jonge kinderen (0 - 6 jaar) werken. Doel was hen meer bewust te maken van het belang om de hele omgeving, met name ook mannen, te betrekken. Tijdens de projectperiode werden concrete ideeën verzameld, digitale magazines uitgebracht en is een handreiking voor organisaties gemaakt. Ook is een 'Denktank mannelijke opvoeders' opgericht met betrokken vaders die input leverden bij de ontwikkeling van de producten.

Zie: <http://www.sardes.nl/C100-PF41-Zorgend-ouderschap.html>

auteursinformatie

Dr. Karin Hoogeveen is pedagoog en onderwijskundige en werkt bij Sardes, een onderzoek- en adviesbureau voor de educatieve sector. De missie van Sardes is het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren.